

EXPUNERE DE MOTIVE
PROIECT DE LEGE PRIVIND MODIFICAREA LEGII 205/2004
Privind protecția animalelor

În prezent, două aspecte se îmbină pentru a justifica necesitatea modificărilor legislative propuse:

- Pe de-o parte, asigurarea aplicării efective a dispozițiilor Uniunii europene.
- Pe de altă parte, creșterea economică ocazionată.

Astfel, prezenta expunere de motive va fi structurată în două părți: **(I)** Aplicarea efectivă a dispozițiilor Uniunii europene și **(II)** Obținerea creșterii economice.

(I). Asigurarea aplicării efective a dispozițiilor și a tendințelor Uniunii europene

1) Dispoziții europene care trebuie respectate

Punctul de plecare al acestei propuneri legislative este *Regulamentul (CE) NR. 1/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe* (de aici încolo "**Regulamentul 1/2005**"), care stabilește că statele membre au obligația de a respecta bunăstarea animalelor în timpul transportului, dar și al sacrificării acestora.

În preambulul Regulamentului 1/2005, sunt enumerate argumentele care au stat la baza adoptării sale, următoarele paragrafe sintetizând efectul pe care acesta ar trebui să îl aducă:

(2) În temeiul Directivei 91/628/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1991 privind protecția animalelor în timpul transportului, Consiliul adoptă norme în domeniul transportului animalelor cu scopul de a elimina obstacolele tehnice din calea schimburilor cu animale vii și de a permite o bună funcționare a organizațiilor de piață, asigurând în același timp un nivel satisfăcător de protecție a animalelor respective.

(5) *Din considerente de bunăstare a animalelor, transportul animalelor în călătorii de lungă durată, inclusiv al animalelor pentru sacrificare, ar trebui limitat în cea mai mare măsură posibilă.*

(11) *În scopul aplicării consecvente și eficiente a prezentului regulament pe teritoriul Comunității în lumina principiului său de bază conform căruia animalele nu trebuie să fie transportate în condiții care le-ar putea provoca răni sau suferințe inutile, este oportun să se adopte dispoziții detaliate privind nevoile speciale care decurg din utilizarea diferitelor modalități de transport. Astfel de dispoziții detaliate ar trebui interpretate și aplicate în conformitate cu principiul menționat anterior și ar trebui să fie actualizate la timp, în special în lumina noilor opinii științifice, ori de câte ori par să nu mai garanteze respectarea acestui principiu pentru anumite specii sau modalități de transport.*

Conform articolului 1, paragraful 1 din Regulamentul 1/2005, acesta se aplică transportului comercial de animale vertebrate vii în interiorul Comunității, inclusiv controalelor specifice pe care funcționarii competenți le efectuează asupra loturilor care intră sau ies de pe teritoriul vamal al Comunității.

Conform articolului 3, "*O persoană nu poate transporta animale sau încredința animale în vederea transportului în condiții care le pot provoca răni sau suferințe inutile*".

Conform Regulamentului 1/2005, se impun o serie de cerințe pentru transportul terestru sau maritim, care necesită facilități de transport speciale, regulamentele stricte, controale veterinare, metode de hrănire și odihnă a animalelor și inclusiv pentru condițiile de sacrificare a acestora, etc.

În 2015 și 2016, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a hotărât că întreprinderile care transportă animale vii din UE către o țară terță trebuie să respecte dispozițiile Regulamentului nr. 1/2005 pentru toate părțile călătoriei, inclusiv cele care au loc în afara Europei (cauzele CJUE C-424/13 și C-383/16).

Prin urmare, respectarea obiectivelor și prevederilor Regulamentului 1/2005 este obligatorie atât pe teritoriul Uniunii Europene, cât și în afara acestuia. Așadar,, transportul de animale vii în afara teritoriului Uniunii Europene trebuie să fie în mod obligatoriu realizat ținându-se seama de toate normele de transport și sacrificare prevăzute de Regulamentul 1/2005.

Totuși, respectarea acestora este dificilă în state terțe care nu recunosc legislația europeană și care au practici abuzive cu privire la tratamentul acordat animalelor destinate consumului, practici care încalcă Regulamentul 1/2005.

Această analiză a demarat la nivelul Uniunii Europene ca urmare a evaluărilor privind implementarea Regulamentului 1/2005, a plângerilor și petițiilor primite în legătură cu încălcarea dispozițiilor acestora.

Parlamentul European a întreprins o investigație finalizată în anul 2021. Concluzia investigației este aceea că dispozițiile UE în acest domeniu nu sunt întotdeauna respectate în statele membre și nu se ține seama pe deplin de nevoile diferite ale animalelor. Printre cele mai evidente încălcări se numără lipsa spațiului, a apei sau a hranei pentru animalele transportate, transportul animalelor care nu sunt apte pentru transport și supraaglomerarea. Sunt utilizate vehicule nepotrivite, iar transportul are loc uneori în condiții de temperaturi extreme și durate de călătorie prelungite. Deputații europeni critică faptul că nu există un sistem de control pentru transportul animalelor către țările din afara UE. Ei cer statelor membre să inspecteze toate transporturile către țările din afara UE, pentru a se asigura că animalele sunt hrănite și hidratate, că dispozitivele de băut funcționează corect și că au suficient spațiu și spațiu la cap. Exportul de animale vii ar trebui să fie aprobat numai dacă respectă standardele europene de bunăstare a animalelor. Aceștia au recomandat prioritizarea transportului de carne în detrimentul animalelor vii.

Sursa este comunicatul de la Parlamentul European de mai jos -

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220114IPR21025/animals-must-be-better-protected-during-transport>

În rezoluția Parlamentului European P9_TA(2022)0015, acesta invită Comisia să utilizeze politica comercială a UE ca pârghie pentru a crește gradul de conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1/2005 în afara UE, menținând în același timp obiectivul de creștere economică și de creare de locuri de muncă în UE și garantând că aceste costuri de conformitate nu afectează în mod disproporționat întreprinderile din UE;

Sursa - https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0015_EN.html

În ceea ce privește creșterea economică și crearea locurilor de muncă, argumente pentru care actuala propunere legislativă se supune acestor recomandări sunt prezentate în partea a 2-a a expunerii de motive (II) Creșterea eficienței economice.

De asemenea, în rezoluție, Parlamentul European care atrage atenția asupra unor aspecte, respectiv:

”93. subliniază că, atât timp cât standardele țărilor terțe privind transportul animalelor nu sunt aliniat la cele ale UE, iar punerea lor în aplicare nu este suficient de riguroasă pentru a asigura respectarea integrală a regulamentului, transportul de animale vii către țările terțe ar trebui să facă obiectul unor acorduri bilaterale prin care să se reducă aceste diferențe, iar dacă acest lucru nu este posibil, transportul de animale vii către țările terțe ar trebui interzis;

94. reamintește statelor membre că, în temeiul jurisprudenței constante, acestea pot introduce norme naționale mai stricte pentru protecția animalelor în timpul transportului, atât timp cât aceste norme sunt coerente cu obiectivul principal al Regulamentului (CE) nr. 1/2005”;

Prin urmare, având în vedere decizia obligatorie a CJUE privind obligația statelor membre de asigurare a standardelor de transport și în state membre și de asemenea Rezoluția Parlamentului European menționată, precum și faptul că nu există posibilitatea obligării statelor terțe la respectarea standardelor UE privind transportul și sacrificarea de animale vii, cadrul național trebuie să fie modificat pentru asigurarea respectării normelor europene.

Astfel, propunerea vizează o tranziție, prin reducerea inițială a transportului de animale vii către state terțe, urmată, progresiv, de o oprire definitivă după câțiva ani, în linie cu recomandările și tendințele de la nivel european.

2) Legislație similară în alte state și tendințe

În luna noiembrie 2022, Germania a modificat legislația, interzicând transportul către țări terțe a bovinelor, ovinelor și caprinelor destinate îngrășării și sacrificării. De asemenea, ministrul german al agriculturii a anunțat că este posibil să extindă interdicția și pentru animalele destinate reproducerii începând cu 2023.

Într-o declarație comună recentă, guvernele Olandei, Germaniei și Luxemburgului au afirmat că "În ciuda numeroaselor eforturi depuse pentru a îmbunătăți respectarea dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 1/2005 al Consiliului și în ciuda faptului că există cele mai bune practici, am ajuns la concluzia că bunăstarea animalelor nu poate fi garantată în mod suficient în timpul acestor tipuri de călătorii lungi" (<https://manuela-ripa.eu/en/germany-luxembourg-and-the-netherlands-finally-want-to-ban-live-animal-transport/>)

În Olanda, în 2020, ministrul Agriculturii, Naturii și Calității Alimentare a anunțat în Parlamentul olandez că exporturile de animale vii către țări din afara UE nu vor mai fi aprobate dacă este necesar un post de control care ar permite ca legislația UE să fie aplicată chiar și în afara UE, așa cum a stabilit Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) (<https://www.eurogroupforanimals.org/news/netherlands-stops-live-export-animal-welfare-grounds>)

De asemenea, Noua Zeelandă va opri transportul de animale pe cale navală vii din aprilie 2023.

Așadar, modificarea legislației în sensul actualei propuneri legislative reprezintă o tendință încurajată la nivelul Uniunii europene.

3) Modificări necesare aduse altor reglementări naționale

Propunerea vizează și abrogarea Legii 150/2020 privind protecția animalelor destinate **exportului în țări terțe**.

Odată cu modificarea legislativă propusă, Legea menționată anterior nu va mai fi necesară, prevederile sale își vor pierde din utilitate. Aceasta reglementează aspecte tehnice de transport,

precum măsuri pentru călătoriile navale care depășesc 10 zile, iar, conform modificărilor propuse, călătoriile nu vor depăși 1 zi.

De asemenea, articolul 7, care prevede că “(1) În cazul exporturilor realizate pe cale rutieră, cu mijloace de transport destinate călătoriilor de lungă durată, sistemele de ventilație din mijloacele de transport trebuie să asigure în orice moment din timpul călătoriei, indiferent dacă mijlocul de transport staționează sau se află în mișcare, o temperatură cuprinsă între 5 grade Celsius și 30 grade Celsius în interiorul mijlocului de transport, pentru toate animalele, cu o toleranță de +/- 5 grade Celsius, în funcție de temperatura exterioară” este preluat din textul Regulamentului 1/2005, astfel că aceste obligații vor fi în continuare valide, prin natura efectului direct obligatoriu al regulamentelor europene. În plus, legea reglementa situația în care temperatura exterioară la îmbarcare este de 35 de grade, ori propunerea de modificare legislativă pornește cu oprirea transportului în viu pe timpul verii, astfel că această prevedere a Legii 150 își pierde utilitatea.

II. Creștere economică

Pentru contextualizare, România este cel mai mare exportator de oi la nivel mondial, dar și un mare exportator de bovine. În 2017, valoarea totală a exporturilor de ovine a fost de 174.86 milioane EUR, în timp ce numărul de capete a fost de 2.42 milioane. Aproximativ două treimi (aprox. 65%) din exporturile de oi au fost livrate în afara UE, în anul 2017. De asemenea, oile reprezintă cea mai mare parte a exporturilor (de ovine), și cele mai multe se îndreaptă spre destinații non-UE.

Astfel, modificările legislative propuse vor impacta economia României. Conform calculelor, acest impact ar fi unul pozitiv. Din punct de vedere al economiei interne, exportul de carne refrigerată sau congelată în locul animalelor vii ar aduce beneficii mari. De exemplu, conform scenariului de oprire totală, care presupune o încetare a tuturor livrărilor internaționale (UE sau non-UE) pentru ovine și bovine în 2022, a fost estimată crearea de până la 5311 locuri de muncă, creșterea veniturilor bugetare și a PIB aferentă locurilor de muncă create de până la 46,26 milioane EUR. Această analiză este oferită de studiul întocmit de Claudiu Cazacu (Sectorul de animale vii în România – un studiu comparativ al impactului înlocuirii exporturilor de animale vii, bovine și ovine cu exporturi de carne refrigerată sau congelată), sursa este rezumatul studiului de mai jos:

https://cdn.animalsaustralia.org/wp-content/uploads/sites/5/2022/07/04223621/96841_Raport_economic_rezumat.pdf

Conform studiului, **raportul dintre exporturile de animale vii și cele de carne (cumulat ovine și bovine) s-a îmbunătățit în favoarea celor de carne de aproape 9 ori din 2003 în 2017.** Deși raportul dintre carne și animale vii a urcat semnificativ, potentialul pentru îmbunătățire suplimentară este considerabil. În 2017, valoarea animalelor livrate la export era de 5 ori mai mare decât cea a cărnii, cumulat pentru ovine și bovine, cu o pondere de 83% pentru animale vii față de doar 17% pentru carne. Trendul ascendent a fost mai puternic pentru carne decât pentru animale vii, sugerând oportunități de creștere semnificativă pentru exporturile de carne.

În plus, Libia (0.4 milioane capete, în valoare de 51.5 milioane EUR) și Iordania (0.63 milioane capete, în valoare de 40.83 milioane EUR) sunt primii destinatari ai exporturilor de oi în afara UE, și, din moment ce destinatarii din UE sunt în primul rând Bulgaria (58.3 mii de capete, în valoare de 3.43 milioane EUR) și Grecia (59.3 mii de capete, în valoare de 2.37 milioane EUR), se observă o dominanță clară a destinațiilor non-UE în această categorie. Totuși, mieii se îndreaptă în special spre țări din UE.

Nu în ultimul rând, locurile de muncă nou create la nivel local ar contribui de asemenea la crearea altor slujbe indirecte, în urma efectului de multiplicare, în timp ce finanțele publice ar beneficia de o creștere a veniturilor în urma fiscalizării directe și indirecte. Creșterea valorii adăugate ar susține o creștere a valorii PIB.

Concluzia studiului este următoarea : Având în vedere datele strânse și analiza lor realizată în acest studiu, într-un mediu volatil atât în privința datelor economice cât și a producției, vremii, relațiilor internaționale și cadrului de reglementare, putem concluziona că opțiunea dezvoltării strategice a agriculturii locale ar trebui să ia în considerare trecerea la produse cu valoare adăugată ridicată prin procesare, crearea unei imagini pozitive (branding), împreună cu diversificarea gamei de produse. Obiectivul este de a dobândi, pentru economia locală, resurse care pot fi reinvestite în dezvoltare, tehnologie, pregătire și promovare la nivel local și internațional, cu efecte benefice asupra economiei României.

În ceea ce privește potențialele efecte negative, fermierii locali, crescători de ovine sau bovine ar putea fi afectați de încetinirea sau oprirea activităților de export, depinzând de mărimea unității de producție, segmentele sale (dacă au un mix de surse de venit, sau depind în principal de vânzarea de animale vii) și de diversitatea destinațiilor. Producătorii mari par a fi mai vulnerabili la încetarea eventuală a exporturilor decât micii fermieri, în special pentru ovine.

Efectele negative ar fi resimțite asimetric: într-o măsură mai mare de către producătorii mari, non-integrați, concentrați pe exporturi, și de către marii producători cu divizii de transport și comerț internațional, și într-o mai mică măsură de unii dintre fermierii mai mici care își vând animalele unor distribuitori, care apoi retrimite animalele spre destinații internaționale.

Următoarele scenarii arată soluțiile pentru reducerea efectelor negative:

Crescătorii de ovine au opțiunea de a :

- Redirecționa o parte din animale spre consum local
- Se concentra pe calitate și a se specializa, alegând între producția de lapte și carne, și a selecta mix-ul de rase în consecință. Aceasta ar susține de asemenea prețuri mai bune la export și volume mai mari pe piețele locale și străine
- Reorienta animalele anterior destinate exportului spre abatoare locale, de unde produsele din carne ar fi exportate, beneficiind de cererea în creștere din Orientul Mijlociu și Africa de Nord, unde BMI vede o creștere estimată a cererii de 27% din 2017 în 2021. Aceasta este necesară fiindcă piața locală nu este pregătită să absoarbă creșterea cererii generate de oprirea exporturilor de ovine vii.

Crescătorii de bovine au opțiunea de a :

- Realiza o trecere la rase specializate. Un mod de a optimiza producția ar fi înlocuirea parțială a raselor actuale, într-o perioadă de tranziție de 3-5 ani, cu cele pentru care consumatorul local arată o preferință în creștere, precum, de exemplu, cele de tip Angus.
- Redirecționa animalele spre abatoarele locale, cu o parte a cărnii fiind ulterior destinată pieței locale, iar cealaltă parte exportată.

Dacă agricultorii sunt notificați cu suficient timp în avans, dacă sunt puse în aplicare strategii coerente pentru a crea o imagine sectorială și de țară (brand) pentru a deschide noi piețe și a dezvolta piața locală, inclusiv prin ascultarea preferințelor consumatorilor și prin sprijinirea asocierii producătorilor mici pentru mai multă forță de negociere cu producătorii și procesatorii de carne, impactul net asupra agricultorilor ar putea fi restrâns, limitându-se efectul asupra rentabilității la un nivel neglijabil.

Nu în ultimul rând, conform raportului final privind auditul efectuat de Comisia Europeană în România în perioada 30 septembrie 2019 - 2 octombrie 2019 în vederea evaluării bunăstării animalelor în timpul transportului cu o navă pentru animale vii în țări din afara UE:

- Există o lipsă generală a înregistrărilor în sistemul de controale pentru asigurarea bunăstării animalelor în cursul transportului pe cale maritimă către țări din afara UE. Aceasta include dovezi pentru: verificări privind vehiculele și animalele care sosesc în port și capacitatea animalelor de a continua călătoria, orice neconformitate depistată în timpul acestor verificări, verificări privind sistemele de evacuare ale navelor la momentul aprobării și înainte de încărcarea animalelor, precum și documente justificative în ceea ce privește caracterul adecvat al celorlalte sisteme de la bordul navelor în raport cu cerințele tehnice ale regulamentului.
- Absența procedurilor documentate, a înregistrărilor și a sprijinului pentru medicii veterinari oficiali în cadrul verificărilor navelor oferă asigurări insuficiente în ceea ce privește eficacitatea majorității controalelor efectuate.
- România a aprobat mai mult de 50 % dintre navele pentru animale vii care operează în UE. Având în vedere calitatea slabă a verificărilor și a înregistrărilor, există posibilitatea ca problemele legate de bunăstarea animalelor să apară în timpul transportului maritim la bordul acestor nave, deși aceasta va depinde în cele din urmă de rigurozitatea controalelor efectuate în port înainte de încărcare.

ION DRAGOSPOESCU

MARCEL VELA

FLORIN CITU